DOMSTOLENS DOM (första avdelningen)

den 11 september 2008 *

I de förenade målen C-75/05 P och C-80/05 P,

angående två överklaganden enligt artikel 56 i domstolens stadga, som ingavs den 11 respektive den 16 februari 2005,

Förbundsrepubliken Tyskland, företrädd av W.-D. Plessing och C. Schulze-Bahr, båda i egenskap av ombud, biträdda av M. Núñez-Müller, Rechtsanwalt (C-75/05 P),

Glunz AG,

OSB Deutschland GmbH,

Meppen (Tyskland), företrädda av H.-J. Niemeyer, Rechtsanwalt (C-80/05 P), med delgivningsadress i Luxemburg,

klagande,

* Rättegångsspråk: tyska.

i vilket de andra parterna är:

Kronofrance SA, Sully-sur-Loire (Frankrike), företrätt av R. Nierer och L. Gordalla, Rechtsanwälte,

sökande i första instans,

Europeiska gemenskapernas kommission, företrädd av V. Kreuschitz, i egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg,

svarande i första instans,

meddelar

DOMSTOLEN (första avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden P. Jann samt domarna A. Tizzano (referent) och M. Ilešič,

generaladvokat: Y. Bot,
justitiesekreterare: handläggaren J. Swedenborg,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 15 februari 2007,

och efter att den 6 mars 2008 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Förbundsrepubliken Tyskland liksom Glunz AG och OSB Deutschland GmbH (nedan kallade Glunz respektive OSB) har i sina överklaganden yrkat upphävande av den dom som Europeiska gemenskapernas förstainstansrätt meddelade den 1 december 2004 i mål T-27/02, Kronofrance mot kommissionen (REG 2004, s. II-4177) (nedan kallad den överklagade domen), genom vilken förstainstansrätten ogiltigförklarade kommissionens beslut SG (2001) D av den 25 juli 2001 om att inte göra invändningar mot det statliga stöd som de tyska myndigheterna beviljat Glunz (nedan kallat det omtvistade beslutet).

Tillämpliga bestämmelser

2 I artikel 1 i rådets förordning (EG) nr 659/1999 av den 22 mars 1999 om tillämpningsföreskrifter för artikel [88 EG] (EGT L 83, s. 1) föreskrivs följande:

”I denna förordning avses med

h) intresserad part: en medlemsstat eller en person, ett företag eller en företagssammanslutning, vars intressen kan påverkas av att stöd beviljas, framför allt stödmottagaren, konkurrerande företag och branschorganisationer.”

3 I artikel 4 i förordningen, som har rubriken ”Preliminär granskning av anmälan samt kommissionens beslut”, anges följande:

”…

2. Om kommissionen efter en preliminär granskning finner att den anmälda åtgärden inte utgör stöd skall den fastställa detta genom ett beslut.

3. Om kommissionen efter en preliminär granskning finner att en anmäld åtgärd, i den mån den omfattas av artikel [87.1] i fördraget, inte föranleder tveksamhet i fråga om dess förenlighet med den gemensamma marknaden, skall den besluta att åtgärden är förenlig med den gemensamma marknaden (nedan kallat beslut om att inte göra invändningar). I beslutet skall närmare anges vilket undantag i fördraget som har tillämpats.

4. Om kommissionen efter en preliminär granskning finner att en anmäld åtgärd föranleder tveksamhet i fråga om dess förenlighet med den gemensamma mark-

naden, skall den besluta att inleda ett förfarande enligt artikel [88.2] i fördraget (nedan kallat beslut om att inleda formellt granskningsförfarande).

…”

4 De sektorsövergripande rambestämmelserna för regionalstöd till stora investeringsprojekt (EGT C 107, 1998, s. 7) (nedan kallade rambestämmelserna) som var i kraft vid tidpunkten för de faktiska omständigheterna innehåller reglerna för bedömning av stöd som omfattas av rambestämmelsernas tillämpningsområde, vad gäller tillämpning av artikel 87.3 EG.

5 Enligt rambestämmelserna beslutar kommissionen från fall till fall om högsta tillåtna stödnivå för projekt som omfattas av kravet på anmälan i artikel 2 i förordning nr 659/1999.

6 I punkt 3.10 i rambestämmelserna anges den beräkningsformel som kommissionen använder sig av när den fastställer nämnda nivå. Denna formel grundar sig först på en bestämning av den högsta tillåtna stödnivå som ska tillämpas på stöd till stora företag i det berörda området, benämnd ”taket för regionalstöd” (R-faktorn), som därefter modifieras av tre jämkningsfaktorer, nämligen konkurrensfaktorn i den berörda sektorn (T-faktorn), förhållandet mellan kapital och arbetstillfällen (I-faktorn) respektive de regionala effekterna av stödet i fråga (M-faktorn). Formeln för beräkning av det högsta tillåtna stödet är alltså R x T x I x M.

7 Enligt punkt 3.2 i rambestämmelserna inbegriper T-faktorn (konkurrensfaktorn) en analys av om det föreslagna projektet berör en sektor eller undersektor med strukturell överkapacitet.

8 Vid bedömningen av om det finns strukturell överkapacitet beaktar kommissionen enligt punkt 3.3 i rambestämmelserna skillnaden mellan den genomsnittliga kapacitetsutnyttjandegraden för tillverkningsindustrin som helhet och kapacitetsutnyttjandegraden inom den relevanta sektorn eller undersektorn på gemenskapsnivå. Denna analys baseras på en referensperiod som motsvarar de senaste fem åren för vilka uppgifter finns tillgängliga.

9 Punkt 3.4 i rambestämmelserna har följande lydelse:

”Om uppgifterna om kapacitetsutnyttjande är otillräckliga, kommer kommissionen att beakta om investeringen görs på en vikande marknad. Kommissionen kommer då att undersöka hur den synliga konsumtionen av de berörda produkterna (dvs. produktionen plus importen minus exporten) utvecklas, jämfört med tillväxttakten för tillverkningsindustrin som helhet inom [Europeiska ekonomiska samarbetsområdet].”

10 Enligt punkt 3.10.1 i rambestämmelserna ska en jämkningsfaktor på 0,25, 0,50, 0,75 eller 1 tillämpas på T-faktorn (konkurrensfaktorn) för följande situationer:

”i) Projekt som leder till utökad kapacitet inom en sektor med betydande strukturell överkapacitet och/eller med en absolut minskning av efterfrågan: 0,25,

ii) Projekt som leder till utökad kapacitet inom en sektor med strukturell överkapacitet och/eller med en vikande marknad och som sannolikt kommer att förstärka en stor marknadsandel: 0,50,

iii) Projekt som leder till en utökad kapacitet inom en sektor med strukturell överkapacitet och/eller med en vikande marknad: 0,75,

iv) Sannolikt inga negativa effekter enligt i)–iii): 1,00.”

Bakgrund till tvisten

11 Genom skrivelse av den 4 augusti 2000 anmälde Förbundsrepubliken Tyskland till kommissionen sina planer på att bevilja Glunz investeringsstöd för att bygga ett integrerat centrum för träbearbetning i Nettgau i delstaten Sachsen-Anhalt (Tyskland). Planerna omfattades av tillämpningsområdet för rambestämmelserna.

12 Med tillämpning av artikel 4.3 i förordning nr 659/1999 beslutade kommissionen den 25 juli 2001 att inte invända mot att detta stöd beviljades och fastställde, på grundval av en utvärdering av stödet med hänsyn till de kriterier som fastställts i rambestämmelserna, den högsta tillåtna stödnivån. Eftersom det vid undersökningen av uppgifterna om kapacitetsutnyttjandegraden inom den ekonomiska sektor som innefattar tillverkning av träskivor inte hade visat sig föreligga någon strukturell överkapacitet, tillämpade kommissionen den högsta jämkningsfaktorn 1 beträffande T-faktorn (konkurrensfaktorn), utan att bedöma möjligheten att investeringen i fråga gjordes på en vikande marknad.

Förfarandet i första instans och den överklagade domen

13 Kronofrance SA (nedan kallat Kronofrance) väckte genom ansökan som inkom till förstainstansrättens kansli den 4 februari 2002 talan om ogiltigförklaring av det

omtvistade beslutet. Till stöd för sin talan anförde företaget fyra grunder: för det första åsidosättande av artikel 87 EG och av rambestämmelserna, för det andra åsidosättande av artikel 88.2 EG, för det tredje maktmissbruk och för det fjärde åsidosättande av motiveringsskyldigheten.

14 Kommissionen framställde för sin del en invändning om rättegångshinder på den grunden att sökanden saknade talerätt. Enligt kommissionen kunde Kronofrance inte betraktas som en konkurrent till stödmottagaren och kunde därmed inte göra anspråk på att vara en ”intresserad part” i den mening som avses i förordning nr 659/1999. Företaget hade därför inte rätt att väcka talan mot det omtvistade beslutet.

15 Kronofrance hävdade i sak bland annat att kommissionen genom att godkänna stödet i fråga redan efter den preliminära granskningen åsidosatt artikel 88.2 EG och artikel 4.4 i förordning nr 659/1999, där det föreskrivs att ett formellt granskningsförfarande ska inledas när den anmälda åtgärden ”föranleder tveksamhet” i fråga om dess förenlighet med den gemensamma marknaden.

16 Enligt Kronofrance torde en noggrann granskning av situationen på den berörda marknaden ha gett upphov till sådan tveksamhet. Under det administrativa förfarandet lämnade Kronofrance nämligen uppgifter till kommissionen om den synliga konsumtionen av träskivor som visade att investeringen i fråga gjordes på en vikande marknad. Kommissionen undersökte dock endast om det förelåg strukturell överkapacitet och fann att den inte var skyldig att pröva huruvida investeringarna i fråga hade gjorts på en vikande marknad.

17 I punkterna 38–44 i den överklagade domen fann förstainstansrätten att det rådde ett konkurrensförhållande mellan Glunz och Kronofrance som gav sistnämnda företag ställning som en intresserad part som direkt och personligen var berörd av det omtvistade beslutet i den mening som avses i artikel 230 fjärde stycket EG.

Förstainstansrätten underkände av detta skäl kommissionens invändning om rättegångshinder.

18 Vad gäller målet i sak fann förstainstansrätten i punkterna 79–111 i den överklagade domen att kommissionen hade åsidosatt artikel 87 EG och rambestämmelserna genom att bedöma konkurrensförhållandena på den berörda marknaden enbart på grundval av uppgifterna om strukturell överkapacitet utan att även pröva huruvida det planerade stödet var avsett för en vikande marknad.

19 Förstainstansrätten kom till nämnda slutsats efter att ha beaktat särskilt dels att en annan tolkning skulle innebära att de två kriterierna för utvärdering av T-faktorn (konkurrensfaktorn) helt förlorade sina självständiga betydelser, dels att investeringar på en vikande marknad medför allvarliga risker för störningar av konkurrensen, vilket tydligt strider mot det syfte att åstadkomma en icke snedvriden konkurrens som ligger bakom artikel 87 EG. Enligt förstainstansrätten är denna slutsats vidare förenlig med det syfte som kommissionen själv fastställde genom att anta rambestämmelserna, nämligen, såsom framgår av punkt 1.2 i dessa bestämmelser, att begränsa stödet till stora projekt för att i största möjliga utsträckning begränsa de negativa följderna för konkurrensen samtidigt som stödområdets attraktionskraft bevaras.

20 Förstainstansrätten ogiltigförklarade följaktligen det omtvistade beslutet.

Förfarandet vid domstolen och parternas yrkanden

21 Förbundsrepubliken Tyskland respektive Glunz och OSB har överklagat förstainstansrättens dom. De båda överklagandena registrerades den 11 februari 2005 under målnummer C-75/05 P respektive den 16 februari 2005 under målnummer C-80/05 P.

22 Genom beslut av domstolens ordförande den 13 oktober 2005 har dessa båda mål förenats med avseende på det muntliga förfarandet och den slutliga domen.

23 Förbundsrepubliken Tyskland och kommissionen har yrkat att domstolen ska

— upphäva den överklagade domen,

— förklara att Kronofrances talan inte kan tas upp till sakprövning eller ogilla denna, och

— förplikta Kronofrance att ersätta rättegångskostnaderna avseende förfarandena i första instans och i domstolen.

24 Glunz och OSB har yrkat att domstolen ska

— upphäva den överklagade domen,

— ogilla talan, eller i andra hand återförvisa målet till förstainstansrätten, och

— förplikta Kronofrance att ersätta rättegångskostnaderna.

25 Kronofrance har yrkat att domstolen ska

— ogilla överklagandena, och

— förplikta klagandena att ersätta rättegångskostnaderna avseende förfarandena i första instans och i domstolen.

Överklagandena

26 Förbundsrepubliken Tyskland har åberopat tre grunder till stöd för sitt överklagande, medan Glunz och OSB har åberopat fyra grunder, vilka delvis sammanfaller med de förstnämnda.

Åsidosättande av artikel 230 fjärde stycket EG

Parternas argument

27 Förbundsrepubliken Tyskland respektive Glunz och OSB har, understödda av kommissionen, genom sin första respektive andra grund gjort gällande att den överklagade domen strider mot artikel 230 fjärde stycket EG, då förstainstansrätten fann Kronofrance vara ”direkt och personligen berört” av det omtvistade beslutet och följaktligen fann att företagets talan kunde prövas i sak. Denna oriktiga bedömning följer av en alltför omfattande utvidgning av tillämpningsområdet för artikel 230 fjärde

stycket EG och av en felaktig tillämpning av denna bestämmelse sett mot bakgrund av förordning nr 659/1999.

28 Förstainstansrätten fann felaktigt att var och en som potentiellt är ”intresserad” av det formella granskningsförfarandet beträffande ett stöd, i den mening som avses i artikel 1 h i förordning nr 659/1999, ska anses vara direkt och personligen berörd, i den mening som avses i artikel 230 fjärde stycket EG, av ett beslut om godkännande som fattas efter den preliminära granskningen av stödet, utan att det måste visas att Kronofrances konkurrenskraft ”påtagligt” påverkats genom detta beslut.

29 Enligt Förbundsrepubliken Tyskland, Glunz och OSB ger ställningen som ”intresserad part” i den mening som avses i förordning nr 659/1999 inte automatiskt en rätt att väcka talan i domstol. Bara en konkret granskning på grundval av det föreliggande konkurrensförhållandet mellan stödmottagaren och sökanden i första instans uppfyller de krav som uppställts i fast rättspraxis, särskilt dom av den 15 juli 1963 i mål 25/62, Plaumann mot kommissionen (REG 1963, s. 197; svensk specialutgåva, volym 1, s. 181). För att kunna slå fast att Kronofrance hade talerätt borde förstainstansrätten därför ha kontrollerat huruvida dess position på den berörda marknaden påverkades påtagligt.

30 Tvärtemot förstainstansrättens slutsats var Glunz och Kronofrance i praktiken inte konkurrenter på den berörda marknaden, varför Kronofrances position på denna marknad inte kan ha påverkats påtagligt.

31 Glunz och OSB har därvid hävdat att förstainstansrättens slutsats att bolagens avsättningsområden överlappar varandra är oriktig. Förstainstansrätten gjorde en felaktig bedömning av uppgifterna rörande de två företagens marknader.

32 Förbundsrepubliken Tyskland har betonat att förstainstansrätten nöjt sig med att konstatera att Glunz tillhörde en koncern där andra företag ingick som var verksamma på marknaden för träskivor i Frankrike. Det kriteriet är dock inte relevant, då det grundar sig på en bedömning av en sådan koncern, inte av den konkreta konkurrensen mellan de båda företagen i fråga.

33 Mot bakgrund av dessa överväganden, anser Förbundsrepubliken Tyskland, Glunz och OSB liksom kommissionen att Kronofrances talan borde ha avvisats.

34 Kronofrance har däremot hävdat att om inget formellt granskningsförfarande inleds, behöver en konkurrent till stödmottagaren bara bevisa sin ställning som ”berörd part” i den mening som avses i artikel 88.2 EG när nämnda konkurrent väcker talan i syfte att skydda sina processuella rättigheter. I det fallet är det inte nödvändigt att visa att sökandens konkurrenskraft har påverkats påtagligt, utan det räcker att dennes intressen kan skadas av att stödet beviljas. I förevarande fall är det direkta konkurrensförhållandet mellan Glunz och Kronofrance tillräckligt för att så ska anses vara fallet.

Domstolens bedömning

35 Enligt artikel 230 fjärde stycket EG får en fysisk eller juridisk person väcka talan mot ett beslut riktat till en annan person bara om det berör honom direkt och personligen.

36 Enligt fast rättspraxis kan andra personer än dem som ett beslut är riktat till göra anspråk på att vara personligen berörda endast om beslutet angår dem på grund av

vissa egenskaper som är utmärkande för dem eller på grund av en faktisk situation som särskiljer dem från alla andra personer och därigenom försätter dem i en ställning som motsvarar den som gäller för en person som ett dylikt beslut är riktat till (se, bland annat, domen i det ovannämnda målet Plaumann mot kommissionen, s. 223, dom av den 19 maj 1993 i mål C-198/91, Cook mot kommissionen, REG 1993, s. I-2487, punkt 20, svensk specialutgåva, volym 14, s. I-201, av den 15 juni 1993 i mål C-225/91, Matra mot kommissionen, REG 1993, s. I-3203, punkt 14, svensk specialutgåva, volym 14, s. I-213, och av den 13 december 2005 i mål C-78/03 P, kommissionen mot Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum, REG 2005, s. I-10737, punkt 33).

37 Då förevarande talan rör ett beslut av kommissionen på området för statligt stöd, erinrar domstolen om att en åtskillnad ska göras, i samband med förfarandet för kontroll av statligt stöd enligt artikel 88 EG, mellan å ena sidan den inledande fasen av granskning av stöden, vilken inrättats genom artikel 88.3 EG och som enbart syftar till att göra det möjligt för kommissionen att bilda sig en första uppfattning om huruvida stödåtgärden helt eller delvis är förenlig med den gemensamma marknaden, och å andra sidan den granskningsfas som anges i artikel 88.2 EG. Denna granskningsfas syftar till att göra det möjligt för kommissionen att få kunskap om samtliga omständigheter i ärendet och det är först under denna fas som kommissionen enligt fördraget har en skyldighet att ge berörda parter tillfälle att yttra sig (se domarna i de ovannämnda målen Cook mot kommissionen, punkt 22, och Matra mot kommissionen, punkt 16, dom av den 2 april 1998 i mål C-367/95 P, kommissionen mot Sytraval och Brink's France, REG 1998, s. I-1719, punkt 38, och domen i det ovannämnda målet kommissionen mot Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum, punkt 34).

38 Av detta följer att när kommissionen, utan att inleda det formella granskningsförfarandet enligt artikel 88.2 EG, genom beslut med stöd av artikel 88.3 EG fastslår att ett stöd är förenligt med den gemensamma marknaden, kan de personer som åtnjuter dessa processrättsliga skyddsregler endast göra dessa gällande om de har möjlighet att väcka talan mot kommissionens beslut vid gemenskapsdomstolarna. Av dessa skäl kommer gemenskapsdomstolen att pröva en talan om ogiltigförklaring av ett sådant beslut som väckts av en berörd part, i den mening som avses i artikel 88.2 EG, om den som väckt talan gjort detta i syfte att tillvarata de processuella rättigheter som han åtnjuter enligt sistnämnda bestämmelse (domen i det ovannämnda målet kommissionen mot Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum, punkt 35 och där angiven rättspraxis).

39 Domstolen har tidigare preciserat att sådana berörda parter är personer, företag eller sammanslutningar vars intressen eventuellt skadas av att ett stöd beviljas, det vill säga särskilt företag som konkurrerar med stödmottagarna samt branschorganisationer (domarna i de ovannämnda målen kommissionen mot Sytraval och Brink's France, punkt 41, och kommissionen mot Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum, punkt 36).

40 Om sökanden däremot ifrågasätter det beslut som innehåller själva bedömningen av stödet, är det inte tillräckligt att den anses ”berörd” enligt artikel 88.2 EG för att talan ska kunna prövas. Sökanden måste visa att han har en särskild ställning i den mening som avses i domen i det ovannämnda målet Plaumann mot kommissionen. Så skulle till exempel vara fallet om sökandens marknadsposition påtagligt påverkas av det stöd som är föremål för prövning i det aktuella beslutet (se, för liknande resonemang, dom av den 28 januari 1986 i mål 169/84, Cofaz m.fl. mot kommissionen, REG 1986, s. 391, punkterna 22–25, svensk specialutgåva, volym 8, s. 421, och domen i det ovannämnda målet kommissionen mot Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum, punkt 37).

41 Mot bakgrund av dessa principer, som framgår av den rättspraxis som nämnts i punkterna ovan, ska domstolen pröva de argument som klagandena anfört för att ifrågasätta förstainstansrättens bedömning av huruvida talan i första instans kunde prövas i sak.

42 Det ska först påpekas att förstainstansrätten i punkt 35 i den överklagade domen konstaterade, utan att sökanden påstått motsatsen, att Kronofrance väckt talan om ogiltigförklaring av det omtvistade beslutet på grund av att kommissionen felaktigt beslutat att inte inleda ett formellt granskningsförfarande enligt artikel 88.2 EG.

43 Som generaladvokaten framhållit i punkterna 116–118 i sitt förslag till avgörande var det således med rätta som förstainstansrätten, när den prövade huruvida villkoret att företaget måste vara personligen berört i den mening som avses i artikel 230 fjärde stycket EG var uppfyllt, fastställde huruvida Kronofrance kunde anses vara ”berörd part” i den mening som avses i artikel 88.2 EG och ”intresserad part” i den mening

som avses i artikel 1 h i förordning nr 659/1999 och i detta syfte prövade Kronofrances situation på den berörda marknaden och fann att det förelåg ett konkurrensförhållande mellan nämnda företag och Glunz.

44 Tvärtemot vad klaganden har hävdat var förstainstansrätten under dessa omständigheter på intet sätt skyldig, med hänsyn bland annat till domarna i de ovannämnda målen Cook mot kommissionen och Matra mot kommissionen, att kräva även att det skulle visas att Kronofrances position på den berörda marknaden påtagligt påverkades av att det omtvistade beslutet antogs.

45 Vad vidare gäller den bedömning som ligger till grund för förstainstansrättens slutsats att det förelåg ett konkurrensförhållande mellan Glunz och Kronofrance, har klagandena bestritt denna med stöd av två argument.

46 För det första har de gjort gällande att förstainstansrätten drog denna slutsats efter en felaktig bedömning av vissa uppgifter rörande den geografiska omfattningen av de båda aktuella företagens respektive avsättningsområden. De har hävdat att dessa bara överlappar varandra högst marginellt och att det därför inte föreligger något konkurrensförhållande mellan Glunz och Kronofrance.

47 Det kan dock konstateras att trots att detta argument framförts inom ramen för en grund avseende felaktig rättstillämpning, är det i själva verket förstainstansrättens bedömning av de faktiska omständigheterna som klaganden har sökt ifrågasätta.

48 Vid ett överklagande är dock en sådan bedömning inte underställd domstolens kontroll utom i det fall då de omständigheter och de bevis som underställts förstainstansrätten har missuppfattats (se, för liknande resonemang, bland annat dom av den 2 mars 1994 i mål C-53/92 P, Hilti mot kommissionen, REG 1994, s. I-667, punkt 42, och av den 23 mars 2006 i mål C-206/04 P, Mühlens mot harmoniseringsbyrån, REG 2006, s. I-2717, punkt 28).

49 Härav följer att då klagandena i förevarande fall inte har visat eller ens hävdat att det föreligger någon missuppfattning, kan detta argument inte tas upp till sakprövning.

50 För det andra har klagandena hävdat att förstainstansrätten inte grundat sig på en bedömning av huruvida det rent konkret förelåg ett konkurrensförhållande mellan Kronofrance och Glunz, utan på allmänna överväganden baserade på att bolag tillhörande samma koncern som Glunz var verksamma på den franska marknaden för träskivor.

51 Det räcker i det avseendet att konstatera att förstainstansrätten, efter att ha framhållit att företagen i fråga båda tillverkade träskivor och att deras avsättningsområden överlappade varandra, i punkt 43 i den överklagade domen tillade följande:

”Av [det omtvistade] beslutet framgår också att Glunz är dotterbolag till Tableros de Fibras SA. Det sistnämnda bolaget äger fabriker i Frankrike som är verksamma inom träsektorn och som överläts av Glunz år 1999.”

52 Det framgår tydligt av nämnda punkt i den överklagade domen att förstainstansrätten bara tilläggsvis hänvisade till den koncern där Glunz ingick, detta efter att den redan konstaterat att det förelåg ett konkurrensförhållande mellan de båda aktuella företagen. Förstainstansrätten stödde alltså inte alls sin slutsats i punkt 44 i den överklagade domen på enbart den grunden.

53 Härav följer att detta argument inte är relevant och måste underkännas.

54 Av det ovanstående följer att överklagandena inte kan bifallas på den första grunden anförd av Förbundsrepubliken Tyskland respektive den andra grunden anförd av Glunz och OSB.

Åsidosättande av artikel 87.3 EG samt av rambestämmelserna

Parternas argument

55 Förbundsrepubliken Tyskland respektive Glunz och OSB har, understödda av kommissionen, genom sin andra respektive första grund gjort gällande att förstainstansrätten tillämpade artikel 87.3 EG samt rambestämmelserna felaktigt.

56 Förstainstansrätten beaktade inte det stora utrymme för skönsmässig bedömning som kommissionen har vid tillämpningen av artikel 87.3 EG, inom ramen för vilken den antagit rambestämmelserna. Förstainstansrätten tolkade sålunda de relevanta punkterna i rambestämmelserna i strid mot deras ordalydelse, mening och syfte, då den fann att återverkningarna av det aktuella regionalstödet på konkurrensen skulle bedömas mot bakgrund av såväl kapacitetsutnyttjandet i den berörda sektorn som förekomsten av en vikande marknad.

57 Mer specifikt underlät förstainstansrätten att beakta den ordning i vilken dessa granskningskriterier skulle beaktas, såsom denna fastställts i punkterna 3.2–3.4 i rambestämmelserna. Det framgår där att frågan huruvida den berörda marknaden är vikande är ett granskningskriterium som bara ska tillämpas i andra hand, om det inte finns tillräckliga uppgifter om kapacitetsutnyttjande. Så är dock inte fallet i förevarande mål, eftersom all information om kapacitetsutnyttjande var tillgänglig.

58 Kronofrance har genmält att det uttryckligen framgår av ordalydelsen i punkt 3.10 i rambestämmelserna att kommissionen i sin bedömning av konkurrensläget på en marknad som berörs av ett stödprojekt alltid måste avgöra huruvida projektet medför en utökning av kapaciteten i en sektor med strukturell överkapacitet och huruvida investeringen görs på en vikande marknad. Som förstainstansrätten betonade i den överklagade domen, ska den sistnämnda faktorn alltid prövas, eftersom ett stöd som beviljas på en vikande marknad medför allvarliga risker för att konkurrensen snedvrids.

Domstolens bedömning

59 Det är visserligen riktigt, som klagandena gjort gällande, att kommissionen vid tillämpningen av artikel 87.3 EG har ett stort utrymme för skönsmässig bedömning vars utövande inbegriper komplicerade ekonomiska och sociala bedömningar som ska ske med hänsyn till gemenskapen som helhet (se, för liknande resonemang, bland annat dom av den 24 februari 1987 i mål 310/85, Deufil mot kommissionen, REG 1987, s. 901, punkt 18). Domstolsprövningen av utövandet av denna befogenhet är begränsad till en kontroll av att reglerna för handläggning och för motivering har följts, att de uppgifter om faktiska omständigheter som har lagts till grund för det ifrågasatta beslutet är materiellt riktiga, att bedömningen av dessa omständigheter inte är uppenbart oriktig och att det inte förekommit maktmissbruk (dom av den 26 september 2002 i mål C-351/98, Spanien mot kommissionen, REG 2002, s. I-8031, punkt 74, av den 13 februari 2003 i mål C-409/00, Spanien mot kommissionen, REG 2003, s. I-1487, punkt 93, och av den 29 april 2004 i mål C-91/01, Italien mot kommissionen, REG 2004, s. I-4355, punkt 43).

60 Kommissionen har dock, genom att anta förhållningsregler och offentliggöra dessa och genom att tillkännage att den fortsättningsvis skulle tillämpa dem på de fall som omfattas av dem, själv begränsat utrymmet för sin skönsmässiga bedömning och riskerar, om den frångår dessa regler, att sanktionsåtgärder vidtas mot institutionen i fråga på grund av att den åsidosatt allmänna rättsprinciper såsom likabehandlingsprincipen eller principen om skydd för berättigade förväntningar (dom av den 28 juni 2005 i de förenade målen C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P och C-213/02 P, Dansk Rørindustri m.fl. mot kommissionen, REG 2005, s. I-5425, punkt 211).

61 Vad specifikt gäller området för statligt stöd, har domstolen redan tidigare påpekat att kommissionen är bunden av de rambestämmelser och de meddelanden som den antar, i den mån de inte avviker från reglerna i fördraget och accepteras av medlemsstaterna (se, bland annat, domen av den 13 februari 2003 i det ovannämnda målet Spanien mot kommissionen, punkterna 69 och 95, och domen i det ovannämnda målet Italien mot kommissionen, punkt 45).

62 I den överklagade domen kontrollerade förstainstansrätten just huruvida kommissionen följde rambestämmelserna när den fattade det omtvistade beslutet. Såsom framgår särskilt av punkt 86 i den överklagade domen, bestod förstainstansrättens prövning nämligen av att avgöra huruvida kommissionen, på grundval av texten i rambestämmelserna, kunde fastställa en jämkningsfaktor motsvarande 1 för T-faktorn (konkurrensfaktorn) utan att pröva huruvida stödet i fråga var avsett för en vikande marknad.

63 Under dessa omständigheter kan det inte konstateras att förstainstansrätten i sin prövning av det omtvistade beslutet överskred den grad av kontroll som den enligt rättspraxis är behörig att göra på ett område där kommissionen måste göra komplicerade ekonomiska och sociala bedömningar.

64 Vidare kan förstainstansrätten inte vid sin tolkning av rambestämmelserna anses ha underlåtit att beakta det stora utrymme för skönsmässig bedömning som kommissionen har vid tillämpningen av artikel 87.3 EG.

65 Kommissionen är endast bunden av de rambestämmelser och de meddelanden som den antar på området för statligt stöd i den mån dessa texter inte avviker från en korrekt tillämpning av fördragsbestämmelserna. Dessa texter kan nämligen inte ges en tolkning som innebär att räckvidden av artiklarna 87 EG och 88 EG inskränks eller som går emot syftena med nämnda artiklar (se, för liknande resonemang, domen i det ovannämnda målet Deufil mot kommissionen, punkt 22, domen av den 26 september 2002 i det ovannämnda målet Spanien mot kommissionen, punkt 53,

domen i det ovannämnda målet Italien mot kommissionen, punkt 45, och, analogt, dom av den 22 juni 2006 i de förenade målen C-182/03 och C-217/03, Belgien och Forum 187 mot kommissionen, REG 2006, s. I-5479, punkt 72).

66 Förstainstansrätten hade således skäl att i punkt 89 i den överklagade domen finna att rambestämmelserna ska tolkas mot bakgrund av artikel 87 EG och principen i denna artikel att statligt stöd är oförenligt med den gemensamma marknaden, för att syftet med nämnda bestämmelse, det vill säga icke snedvriden konkurrens på den gemensamma marknaden, ska uppnås.

67 Nödvändigheten av att bedöma det omtvistade beslutets rättsenlighet med hänsyn till rambestämmelserna, tolkade mot bakgrund av artiklarna 87 EG och 88 EG, var särskilt tydlig i detta fall, med tanke på en viss tvetydighet i rambestämmelsernas ordalydelse, vilket förstainstansrätten påpekade i punkt 89 i den överklagade domen. Denna tvetydighet kommer sig bland annat av ordvalet ”och/eller” i punkt 3.10.1 i rambestämmelserna, som rör just de omständigheter som kommissionen är skyldig att beakta när den fastställer en jämkningsfaktor motsvarande 1 för T-faktorn (konkurrensfaktorn).

68 Det var mot bakgrund av principerna i artiklarna 87 EG och 88 EG och syftet att förhindra snedvridningar till följd av stödåtgärder, vilket nämns bland annat i punkt 1.2 i rambestämmelserna, som förstainstansrätten fann att punkt 3.10.1 iv i rambestämmelserna ska tolkas så, att tillämpningen av den högsta jämkningsfaktorn, motsvarande 1, vilket maximerar storleken på det stöd som kan bedömas vara förenligt med den gemensamma marknaden, förutsätter att kommissionen dessförinnan har konstaterat att sektorn i fråga inte lider av strukturell överkapacitet och att marknaden inte är vikande.

69 Det ska därvid konstateras att en annorlunda tolkning, enligt vilken endast ett av dessa villkor skulle behöva vara uppfyllt för att motivera att den maximala jämkningsfaktorn tillämpades, skulle kunna strida mot de principer och det syfte som nämns i föregående punkt i denna dom. För det första skulle en sådan tolkning ge kommissionen möjlighet att välja den högsta jämkningsfaktorn för projekt som kan

leda till utökad kapacitet i en sektor med en absolut minskning av efterfrågan, utan att kommissionen tar hänsyn till denna omständighet.

70 För det andra skulle den tolkningen leda till att situationen i en sektor där kommissionen konstaterat att det inte föreligger någon strukturell överkapacitet och situationen att kommissionen inte kunnat göra något sådant konstaterande på grund av brist på tillgängliga uppgifter likställs, vad gäller att fastställa jämkningsfaktorn till 1, utan att det kan uteslutas att sådan överkapacitet föreligger.

71 I motsats till vad klagandena har påstått, framgår det dessutom tydligt av punkt 97 i den överklagade domen att förstainstansrätten inte avsett att tolka rambestämmelserna så, att kommissionen i samtliga fall måste bedöma huruvida den berörda marknaden är vikande. En sådan bedömning krävs i själva verket enligt förstainstansrätten bara om kommissionen inte har tillräckliga uppgifter för att kunna konstatera att det föreligger strukturell överkapacitet eller när, som i förevarande fall, den avser att tillämpa den högsta jämkningsfaktorn, motsvarande 1, för T-faktorn (konkurrensfaktorn).

72 Slutligen ska det påpekas att förstainstansrätten i punkt 99 i den överklagade domen drog den allmängiltiga slutsatsen att kommissionen inte kan godkänna en stödåtgärd utan att dessförinnan ha bedömt huruvida den berörda marknaden är vikande.

73 Den slutsatsen är inte bara omotiverad med tanke på vad som tidigare anförts utan strider också mot punkt 97 i samma dom.

74 Denna motsägelse påverkar dock på intet sätt förstainstansrättens slutsats i punkt 103 i den överklagade domen vad gäller lösningen i förevarande fall, eftersom rätten i den punkten nöjde sig med att utesluta att kommissionen kan avstå från att bedöma huruvida marknaden är vikande när den avser att tillämpa den högsta jämkningsfaktorn, motsvarande 1, för T-faktorn (konkurrensfaktorn).

75 Av vad som anförts följer att överklagandena inte kan bifallas såvitt avser den andra grund som Förbundsrepubliken Tyskland åberopat respektive den första grund som Glunz och OSB åberopat.

Åsidosättande av artikel 64 i förstainstansrättens rättegångsregler

Parternas argument

76 Genom sin tredje grund har Förbundsrepubliken Tyskland respektive Glunz och OSB åberopat åsidosättande av artikel 64 i förstainstansrättens rättegångsregler. Eftersom kommissionen framställde invändningen om rättegångshinder först vid förhandlingen borde förstainstansrätten, innan den avgjorde frågan om Kronofrances talerätt, ex officio ha inhämtat vissa upplysningar som behövdes för att kunna avgöra huruvida Glunz och Kronofrance var konkurrenter, såsom uppgifter om deras avsättningsområden eller avstånden mellan platserna för tillverkningen. Om förstainstansrätten hade inhämtat dessa upplysningar hade den funnit att Kronofrance inte var ”personligen berört” i den mening som avses i artikel 230 fjärde stycket EG.

77 Enligt Kronofrance har förstainstansrätten däremot inte alls åsidosatt artikel 64 i rättegångsreglerna. Det ankommer enbart på förstainstansrätten att avgöra huruvida den bevisning som framlagts i ett mål behöver kompletteras. Vidare är bevisvärdet av denna bevisning inte något som omfattas av domstolens kontroll, utom vid missuppfattning eller när det framgår av handlingarna i målet att de av förstainstansrätten fastställda uppgifterna om omständigheterna är materiellt oriktiga. Slutligen, såsom framgår av punkterna 38–41 i den överklagade domen, hade förstainstansrätten tillräckligt underlag för att pröva frågan. Det fanns alltså ingen anledning att inhämta ytterligare uppgifter.

Domstolens bedömning

78 Vad beträffar förstainstansrättens bedömning av en parts yrkanden om åtgärder för processledning eller för bevisupptagning, erinrar domstolen om att förstainstansrätten ensam är behörig att avgöra huruvida det föreligger ett eventuellt behov av att komplettera den information som den har tillgång till i anhängiggjorda mål (se, bland annat, dom av den 10 juli 2001 i mål C-315/99 P, Ismeri Europa mot revisionsrätten, REG 2001, s. I-5281, punkt 19, av den 7 oktober 2004 i mål C-136/02 P, Mag Instrument mot harmoniseringsbyrån, REG 2004, s. I-9165, punkt 76, och av den 22 november 2007 i mål C-260/05 P, Sniace mot kommissionen, REG 2007, s. I-10005, punkt 77). Frågan huruvida handlingarna i målet ska anses ha bevisvärde ingår i förstainstansrättens självständiga bedömning av de faktiska omständigheterna, som inte omfattas av domstolens prövning inom ramen för överklagandet, utom i fall då den bevisning som lagts fram vid förstainstansrätten har missuppfattats eller när det framgår av handlingarna i målet att de fastställda uppgifterna om omständigheterna är materiellt oriktiga (domen i det ovannämnda målet Ismeri Europa mot revisionsrätten, punkt 19, och av den 7 november 2002 i de förenade målen C-24/01 P och C-25/01 P, Glencore och Compagnie Continentale mot kommissionen, REG 2002, s. I-10119, punkterna 77 och 78).

79 Då ingen missuppfattning eller materiell oriktighet gjordes gällande, kunde förstainstansrätten följaktligen med rätta finna att handlingarna i målet och de förklaringar som lämnades vid förhandlingen, som nämns i punkterna 38–41 i den överklagade

domen, var tillräckligt underlag för att kunna pröva frågan om upptagande av talan till sakprövning, utan att ytterligare processledande åtgärder var nödvändiga.

80 Det är således uppenbart att överklagandena inte kan bifallas på denna grund.

Åsidosättande av artikel 230 andra stycket EG

Parternas argument

81 Slutligen har Glunz och OSB genom sin fjärde grund gjort gällande att den överklagade domen strider mot artikel 230 andra stycket EG, då den går utöver de grunder som åberopats till stöd för talan.

82 Förstainstansrätten påstås ha ogiltigförklarat det omtvistade beslutet på grundval av en överträdelse av fördraget bestående av att kommissionen inte beaktat att den aktuella sektorn var vikande, trots att sökanden i första instans inte hade åberopat det argumentet inom ramen för sin grund angående åsidosättande av fördraget, utan enbart till stöd för grunden rörande maktmissbruk.

83 Genom att på detta sätt inte skilja på uppenbart olika argument och grunder gjorde sig förstainstansrätten skyldig till felaktig rättstillämpning, i synnerhet som gemenskapsdomstolarna enligt rättspraxis inte ex officio kan pröva en grund angående åsidosättande av fördraget i den mening som avses i artikel 230 andra stycket EG.

84 Kronofrance har genmält att dess ansökan var baserad på samtliga de grunder som nämns i artikel 230 EG och att företaget lämnade en fullständig motivering i sina inlagor. I alla händelser är företaget inte skyldigt att anföra en grund avseende en specifik brist hos det omtvistade beslutet, eftersom detta fel framgår av redovisningen av de faktiska och rättsliga omständigheterna i företagets skriftliga eller muntliga yttranden.

Domstolens bedömning

85 Glunz och OSB vill med denna grund för sitt överklagande få fastslaget att förstainstansrätten felaktigt prövade åsidosättandet av artikel 87 EG under det att den prövade ett argument som sökanden i första instans hade anfört till stöd för sin grund rörande maktmissbruk. Därigenom prövade förstainstansrätten ett argument som den inte var behörig att pröva ex officio och som sökanden inte hade åberopat.

86 Domstolen noterar till att börja med att denna grund för överklagandet vilar på ett felaktigt antagande, nämligen att förstainstansrätten faktiskt prövade grunden angående åsidosättande av artikel 87 EG.

87 Det ska emellertid påpekas att förstainstansrätten på intet sätt prövade den grunden. Såsom framgår av punkt 35 i den överklagade domen, begränsade förstainstansrätten sin bedömning till en prövning av den andra grunden för talan, enligt vilken kommissionen felaktigt underlåtit att inleda ett formellt granskningsförfarande enligt artikel 88.2 EG. Inom ramen för den grunden gjorde sökanden gällande, såsom framgår av punkt 48 i nämnda dom, att kommissionen genom att redan efter den preliminära granskningen godkänna det stöd som de tyska myndigheterna beviljat Glunz bland annat hade åsidosatt artikel 4.4 i förordning nr 659/1999, enligt vilken institutionen ska inleda ett formellt granskningsförfarande om den anmälda

åtgärden ”föranleder tveksamhet” i fråga om dess förenlighet med den gemensamma marknaden.

88 Det var bara för att kunna pröva om det förelåg en sådan tveksamhet som förstainstansrätten bedömde frågan om tolkningen av artikel 87 EG, eftersom den fann att det var ett nödvändigt första steg för att kunna pröva lagenligheten av det omtvistade beslutet i förhållande till artikel 88.2 EG.

89 Under dessa omständigheter är det inte relevant att sökanden i första instans anförde en separat grund angående åsidosättande av artikel 87 EG utan att stödja sig på argumentet att rambestämmelserna hade tillämpats felaktigt.

90 Av detta följer att överklagandet inte heller kan bifallas på den sista grunden.

91 Mot denna bakgrund ska båda överklagandena ogillas i sin helhet.

Rättegångskostnader

92 Enligt artikel 69.2 i rättegångsreglerna, som är tillämplig på mål om överklagande enligt artikel 118, ska tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Kronofrance har yrkat att klagandena ska ersätta

rättegångskostnaderna. Eftersom de har tappat målet, ska Kronofrances yrkande bifallas.

93 Enligt samma bestämmelse i rättegångsreglerna ska kommissionen förpliktas att bära sin rättegångskostnad.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (första avdelningen) följande:

1) Överklagandena ogillas.

2) Förbundsrepubliken Tyskland ska ersätta rättegångskostnaderna avseende mål C-75/05 P.

3) Glunz AG och OSB Deutschland GmbH ska ersätta rättegångskostnaderna avseende mål C-80/05 P.

4) Europeiska gemenskapernas kommission ska bära sin rättegångskostnad.

Underskrifter